

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Διάλεξη #05:

Ζήτηση, προσφορά, τιμές

Διδακτική Ομάδα

Δημήτρης Καλλιώρας, Καθηγητής ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (dkallior@uth.gr)

Ιωάννης Λεπίδας, Υπ. Διδάκτωρ ΤΜΧΠΠΑ ΠΘ (ilepidas@uth.gr)

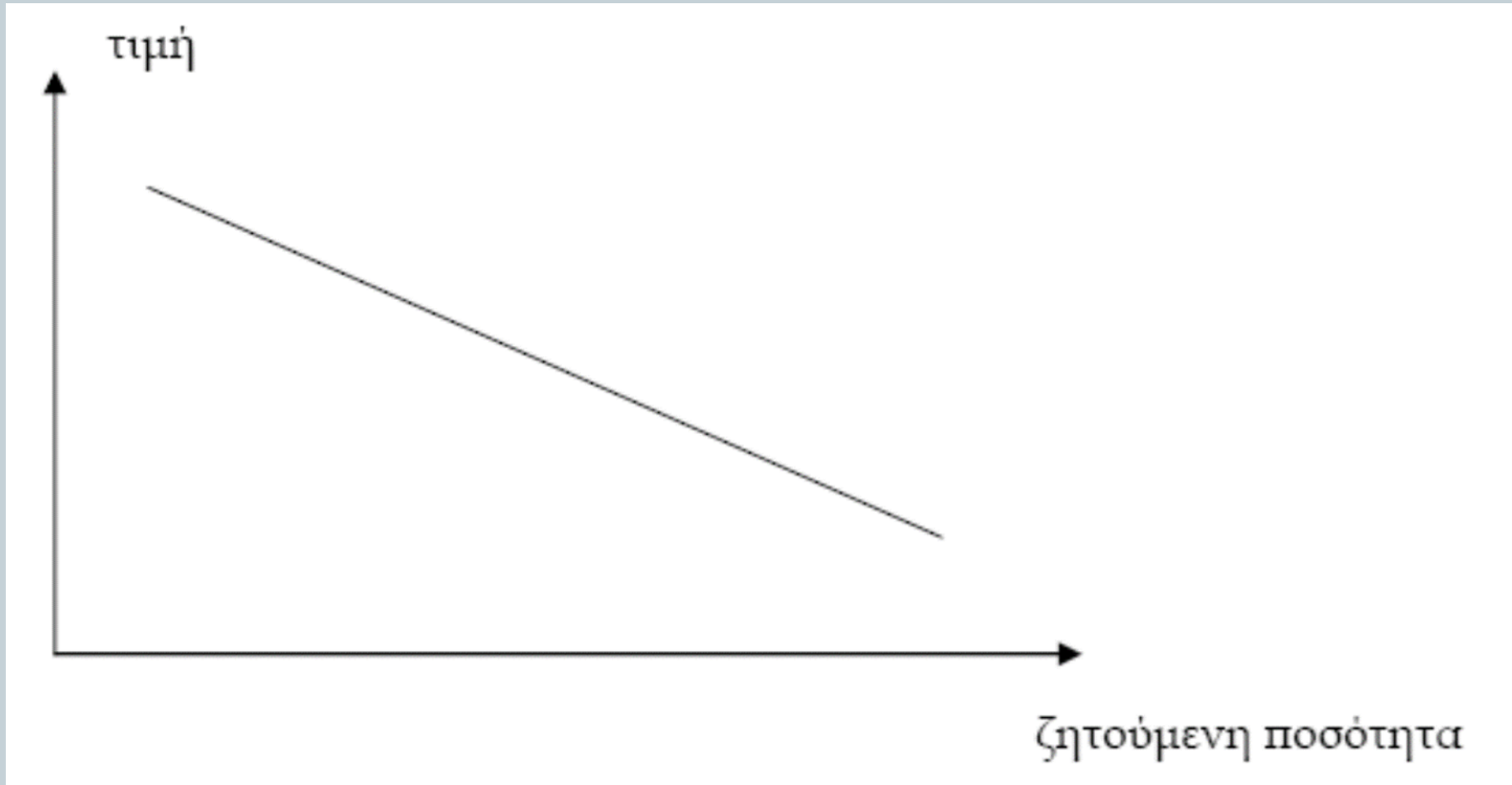
Νόμος της Ζήτησης

-3-

- Ζήτηση καλείται η προθυμία και η ικανότητα των αγοραστών για την απόκτηση διαφόρων ποσοτήτων ενός αγαθού σε διάφορες τιμές κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.
- Νόμος της ζήτησης: Όταν αυξάνεται η τιμή ενός αγαθού, η ζητούμενη ποσότητα του αγαθού μειώνεται, και όταν μειώνεται η τιμή ενός αγαθού, η ζητούμενη ποσότητα αυξάνεται, *ceteris paribus*.
- Ζητούμενη ποσότητα είναι ο αριθμός των μονάδων ενός αγαθού που οι καταναλωτές είναι πρόθυμοι και σε θέση να αγοράσουν σε μια συγκεκριμένη τιμή κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου.
- Η ζήτηση ενός αγαθού απεικονίζεται με την καμπύλη ζήτησης.

Καμπύλη Ζήτησης

-4-

Εύρεση της (Αγοραίας) Ζήτησης

-5-

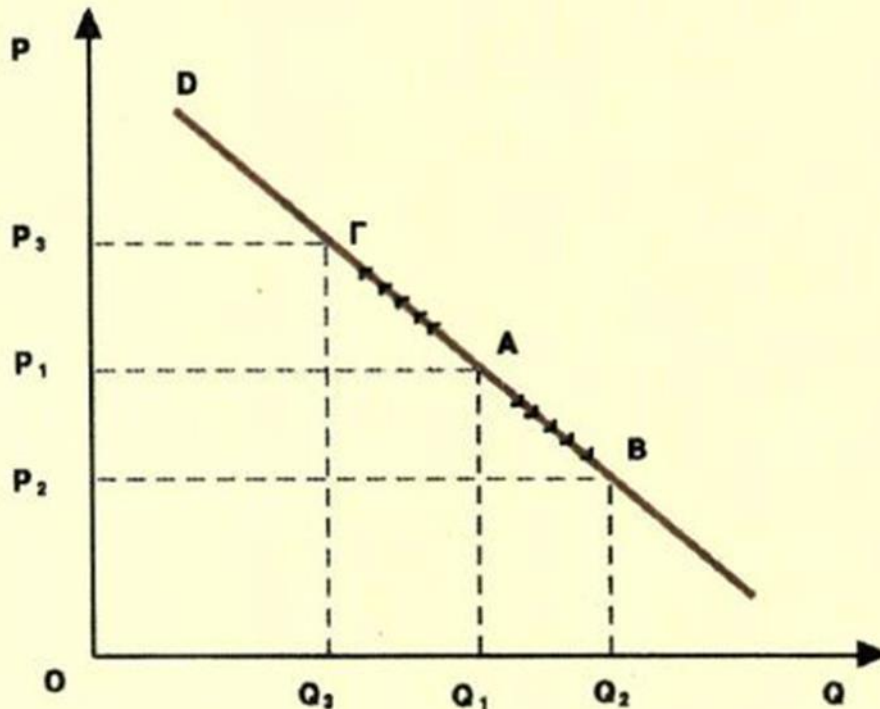
- Η αγοραία καμπύλη ζήτησης είναι το άθροισμα των ατομικών καμπυλών ζήτησης.

Τιμή (P)	καταναλωτής A Ζητούμενη Ποσότητα Q_A	καταναλωτής B Ζητούμενη Ποσότητα Q_B	Αγοραία Ζητούμενη Ποσότητα $Q_D=Q_A+Q_B$
0,2	6	9	15
0,3	4	6	10
0,4	3	4,5	7,5

Μεταβολή της Ζητούμενης Ποσότητας

-6-

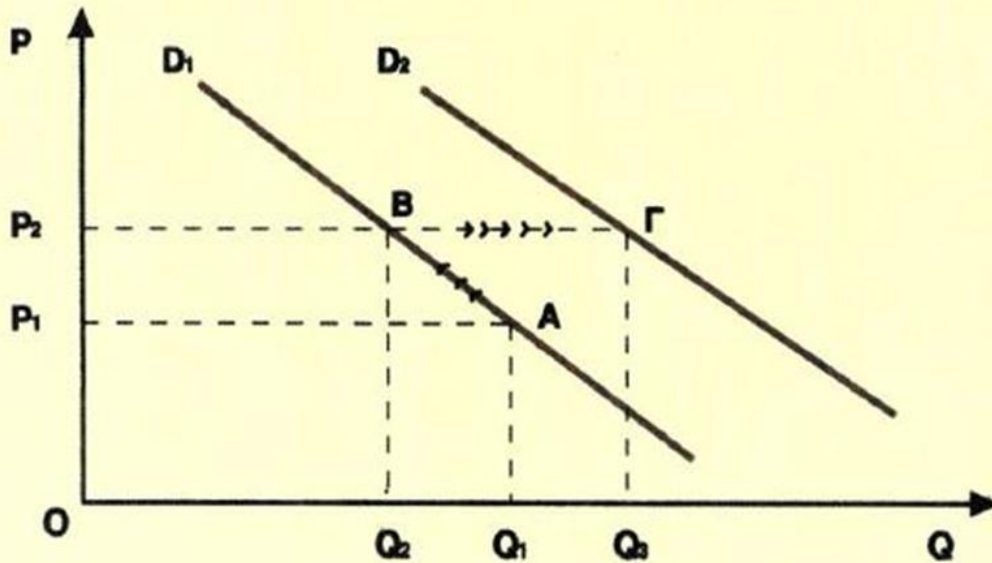
- Όταν μεταβάλλεται η τιμή ενός αγαθού, *ceteris paribus*, προκαλείται αλλαγή στη ζητούμενη ποσότητα η οποία απεικονίζεται ως μετακίνηση επί της καμπύλης ζήτησης (από ένα σημείο σε άλλο).

Μεταβολή της Ζήτησης

-7-

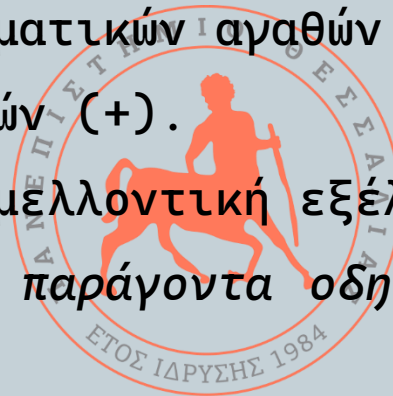
- Όταν η τιμή ενός αγαθού παραμένει σταθερή αλλά μεταβάλλεται κάποιος άλλος προσδιοριστικός παράγοντας, προκαλείται αλλαγή στη ζήτηση η οποία απεικονίζεται ως μετατόπιση ολόκληρης της καμπύλης ζήτησης (προς τα αριστερά ή προς τα δεξιά).

Προσδιοριστικοί Παράγοντες της Ζήτησης

-8-

- Οι παράγοντες που προσδιορίζουν τη ζήτηση ενός αγαθού είναι:
 - Το εισόδημα του καταναλωτή (+, εξαίρεση τα κατώτερα αγαθά).
 - Οι προτιμήσεις (+).
 - Οι τιμές των υποκατάστατων αγαθών (+).
 - Οι τιμές των συμπληρωματικών αγαθών (-).
 - Ο αριθμός των αγοραστών (+).
 - Οι προσδοκίες για τη μελλοντική εξέλιξη των τιμών (+).
- +**: αύξηση (μείωση) του παράγοντα οδηγεί σε αύξηση (μείωση) της ζήτησης.
- : αύξηση (μείωση) του παράγοντα οδηγεί σε μείωση (αύξηση) της ζήτησης.

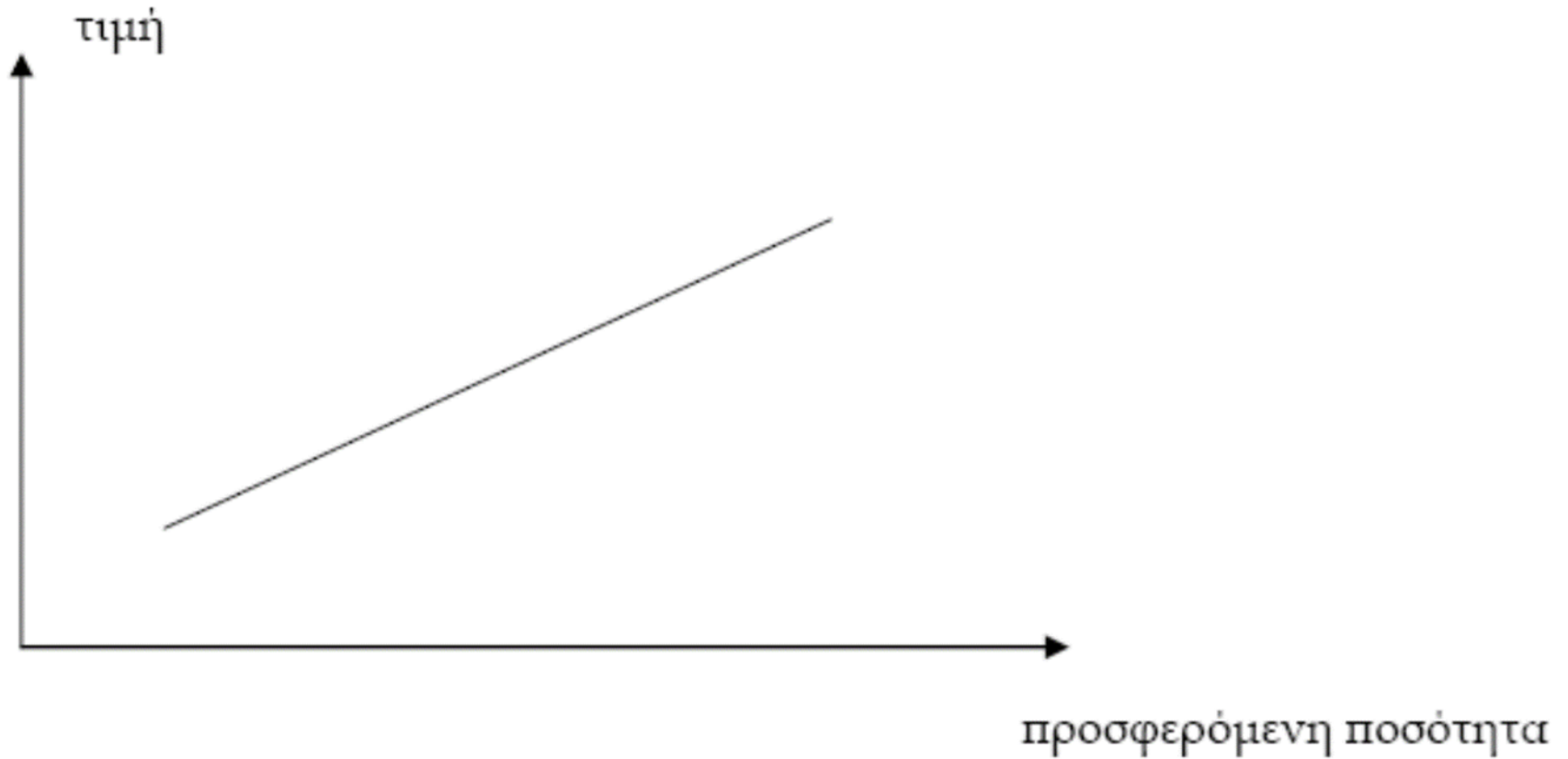
Νόμος της Προσφοράς

-9-

- Προσφορά καλείται η προθυμία και η ικανότητα των πωλητών για την πώληση διαφόρων ποσοτήτων ενός αγαθού σε διάφορες τιμές κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου.
- Νόμος της προσφοράς: Όταν αυξάνεται η τιμή ενός αγαθού, η προσφερόμενη ποσότητα του αγαθού αυξάνεται, και όταν μειώνεται η τιμή ενός αγαθού, η προσφερόμενη ποσότητα μειώνεται, *ceteris paribus*.
- Προσφερόμενη ποσότητα είναι ο αριθμός των μονάδων ενός αγαθού που οι πωλητές είναι πρόθυμοι και σε θέση να πουλήσουν σε μια συγκεκριμένη τιμή κατά τη διάρκεια μιας χρονικής περιόδου.
- Η προσφορά ενός αγαθού απεικονίζεται με την καμπύλη προσφοράς.

Καμπύλη Προσφοράς

-10-

Εύρεση της (Αγοραίας) Προσφοράς

-11-

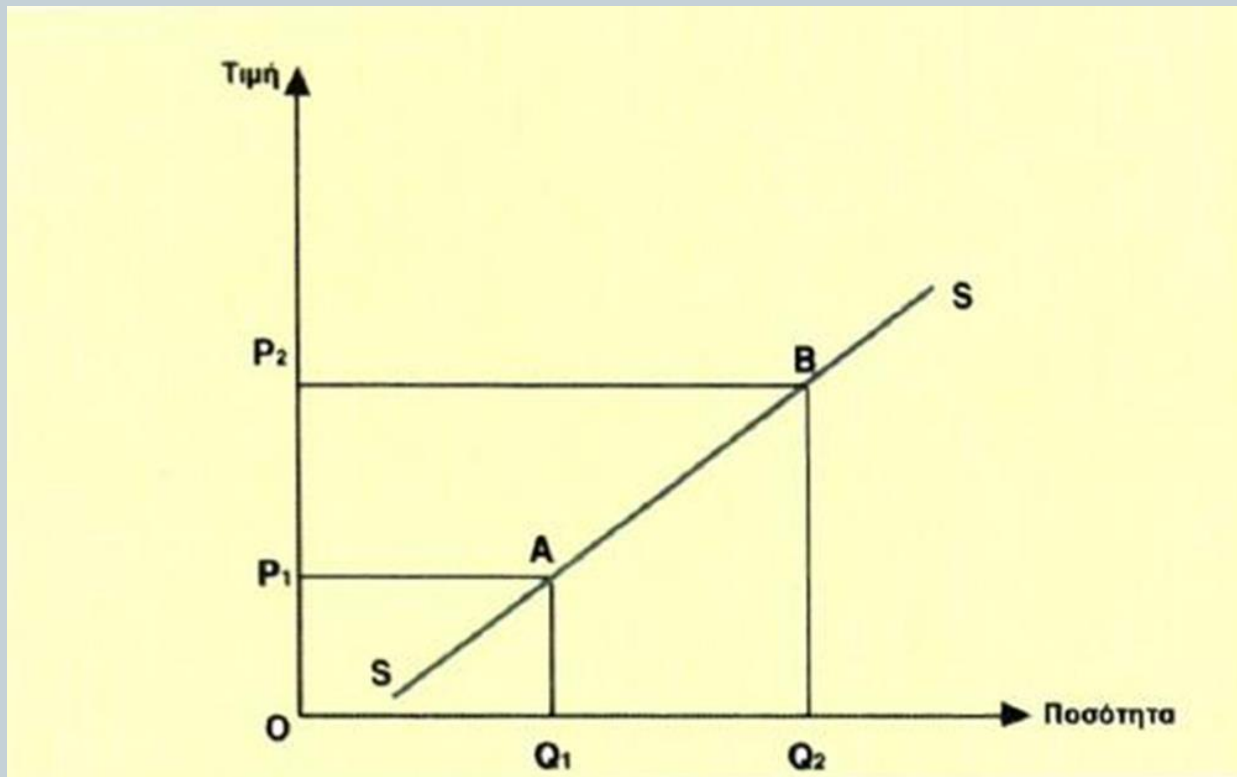
- Η αγοραία καμπύλη προσφοράς είναι το άθροισμα των ατομικών καμπυλών προσφοράς.

Τιμή P	Ποσότητα Επιχείρησης A Q_{SA}	Ποσότητα Επιχείρησης B Q_{sb}	Ποσότητα Επιχείρησης Γ Q_{sr}	Αγοραία Ποσότητα A + B + Γ Q_{SM}
20	100	20	10	130
40	150	40	20	210
60	200	60	30	290
80	250	80	40	370
100	300	100	50	450

Μεταβολή της Προσφερόμενης Ποσότητας

-12-

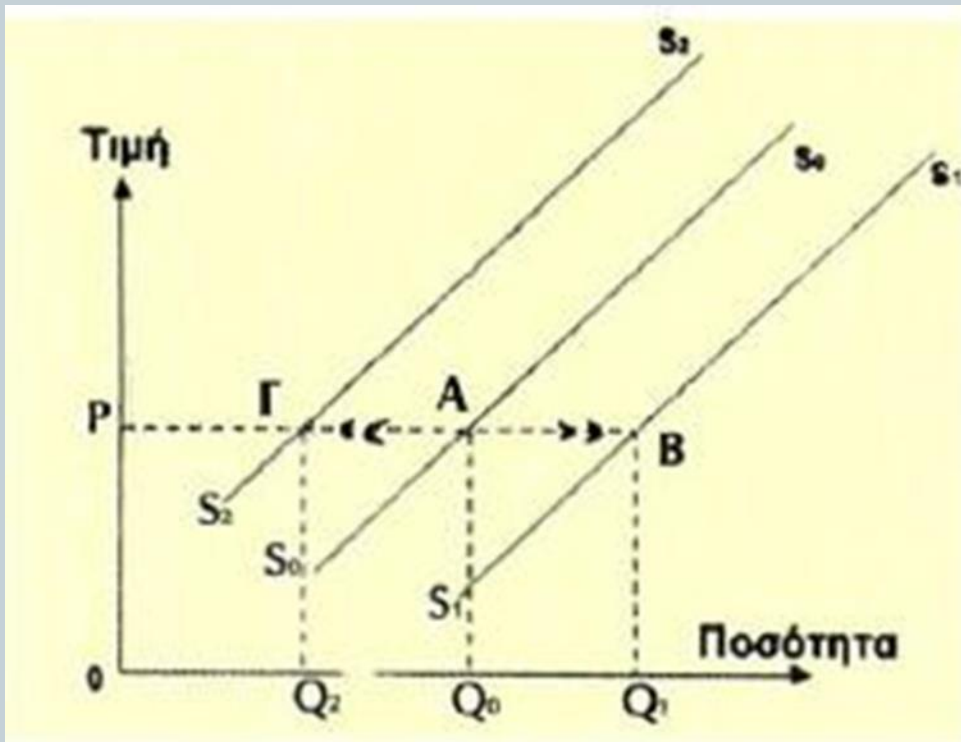
- Όταν μεταβάλλεται η τιμή ενός αγαθού, *ceteris paribus*, προκαλείται αλλαγή στην προσφερόμενη ποσότητα η οποία απεικονίζεται ως μετακίνηση επί της καμπύλης προσφοράς (από ένα σημείο σε άλλο).

Μεταβολή της Προσφοράς

-13-

- Όταν η τιμή ενός αγαθού παραμένει σταθερή αλλά μεταβάλλεται κάποιος άλλος προσδιοριστικός παράγοντας, προκαλείται αλλαγή στην προσφορά η οποία απεικονίζεται ως μετατόπιση ολόκληρης της καμπύλης προσφοράς (προς τα αριστερά ή προς τα δεξιά).

Προσδιοριστικοί Παράγοντες της Προσφοράς

-14-

- Οι παράγοντες που προσδιορίζουν την προσφορά ενός αγαθού είναι:
 - Το κόστος παραγωγής (-).
 - Η τεχνολογία παραγωγής (+).
 - Ο αριθμός των πωλητών (-).
 - Οι προσδοκίες για τη μελλοντική εξέλιξη των τιμών (-).
 - Οι φόροι (-).
 - Οι επιδοτήσεις (+).
 - Οι κρατικοί περιορισμοί (-).
 - Οι καιρικές συνθήκες (+, κυρίως για τον πρωτογενή τομέα).
- + : αύξηση (μείωση) του παράγοντα οδηγεί σε αύξηση (μείωση) της προσφοράς.
- : αύξηση (μείωση) του παράγοντα οδηγεί σε μείωση (αύξηση) της προσφοράς.

Έννοια της Τιμής

-15-

- Τιμή (price) καλείται το χρηματικό ποσό που απαιτείται για την απόκτηση μιας μονάδας ενός οικονομικού αγαθού.
- Στις οικονομίες που λειτουργούν βάσει του μηχανισμού της αγοράς η τιμή ενός αγαθού προσδιορίζεται από την αλληλεπίδραση των δυνάμεων της ζήτησης (demand) και της προσφοράς (supply).*

* Σε αντιδιαστολή με την αντίληψη ότι, επειδή πίσω από τη διαδικασία ανταλλαγής των προϊόντων υποκρύπτεται μια διαδικασία παραγωγής, στην οποία τον καθοριστικότερο ρόλο έχει η εργασία, τα οικονομικά αγαθά, προτού αποτιμηθούν σε όρους (εγχρήματων) τιμών, πρέπει να αποτιμηθούν σε όρους εργασίας (βάσει του χρόνου εργασίας) ώστε πέρα από την ανταλλακτική ισοδυναμία να αποκαλύπτονται και οι υποκρυπτόμενες σχέσεις ουσίας (χρόνος ανθρώπινης εργασίας) βάσει των οποίων ρυθμίζονται οι οικονομικές σχέσεις.

(Μερική) Ισορροπία Ζήτησης και Προσφοράς (I)

-16-

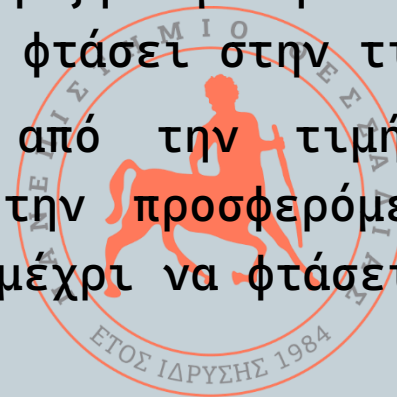
- Η τιμή και η ποσότητα ενός αγαθού στην αγορά προσδιορίζονται από το σημείο τομής των καμπυλών ζήτησης και προσφοράς του εν λόγω αγαθού και λέγονται τιμή ισορροπίας (ή αγοραία τιμή) και ποσότητα ισορροπίας, αντίστοιχα.
- Σε πλαίσιο ανάλυσης μερικής ισορροπίας, το κάθε αγαθό εξετάζεται μεμονωμένα και για τον προσδιορισμό της τιμής και της ποσότητας ισορροπίας λαμβάνονται υπόψη μόνο η ζήτηση και η προσφορά του εν λόγω αγαθού.

(Μερική) Ισορροπία Ζήτησης και Προσφοράς (ΙΙ)

-17-

- Στην τιμή ισορροπίας, η ποσότητα που ζητείται από τους καταναλωτές ισούται με την ποσότητα που προσφέρεται από τους παραγωγούς.
- Σε υψηλότερη τιμή από την τιμή ισορροπίας, η προσφερόμενη ποσότητα υπερβαίνει τη ζητούμενη ποσότητα οπότε η τιμή αρχίζει να μειώνεται μέχρι να φτάσει στην τιμή ισορροπίας.
- Σε χαμηλότερη τιμή από την τιμή ισορροπίας, η ζητούμενη ποσότητα υπερβαίνει την προσφερόμενη ποσότητα οπότε η τιμή αρχίζει να αυξάνεται μέχρι να φτάσει στην τιμή ισορροπίας.

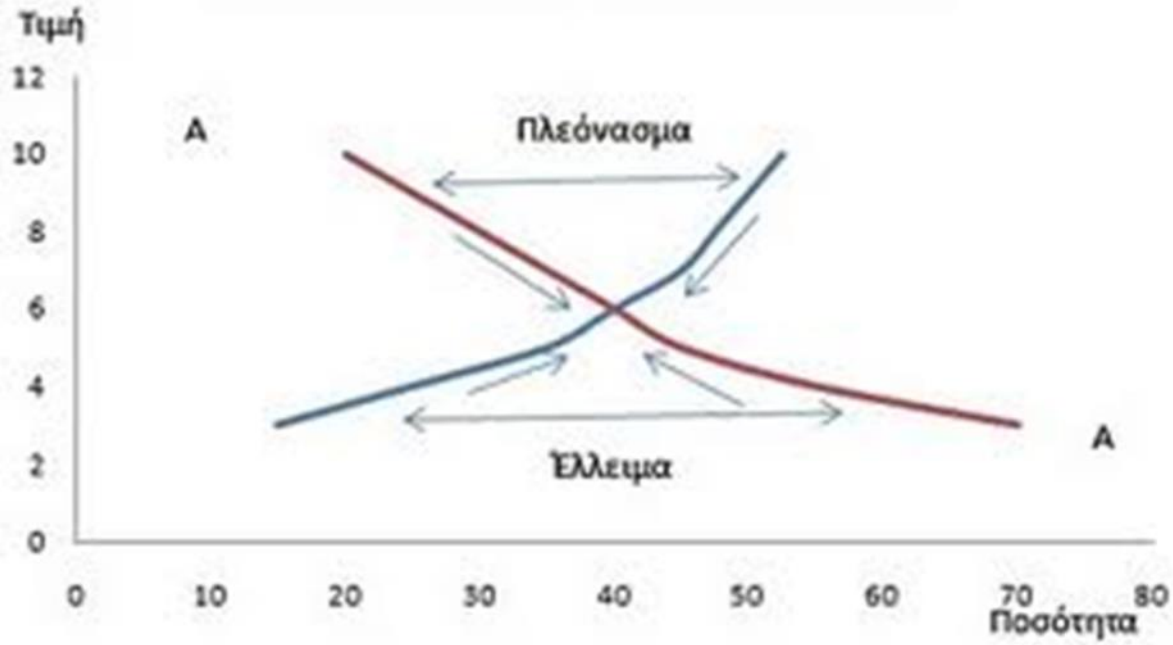

Ανισορροπία Ζήτησης και Προσφοράς και εκ Νέου Ισορροπία

-18-

- Η τιμή ισορροπίας και η ποσότητα ισορροπίας αλλάζουν μόνο όταν μετατοπιστεί κάποια (ή και οι δύο) από τις καμπύλες ζήτησης και προσφοράς. Σε αυτές τις περιπτώσεις θα σχηματιστεί νέα τιμή ισορροπίας και νέα ποσότητα ισορροπίας του προϊόντος στην αγορά.

Ζήτηση και προσφορά για το προϊόν Χ

Εύρεση της Τιμής και της Ποσότητας Ισορροπίας

-19-

Τιμή (Ευρώ)	Ζητούμενη Ποσότητα (κιλά)	Προσφερόμενη Ποσότητα (κιλά)	Υπερβάλλουσα προσφορά (κιλά)	Υπερβάλλουσα ζήτηση (κιλά)
60	5	37	32	
50	8	35	27	
40	13	30	17	
30	20	20	0	0
20	35	10		25
10	50	3		47

Κρατική Παρέμβαση στο Σχηματισμό των Τιμών

-20-

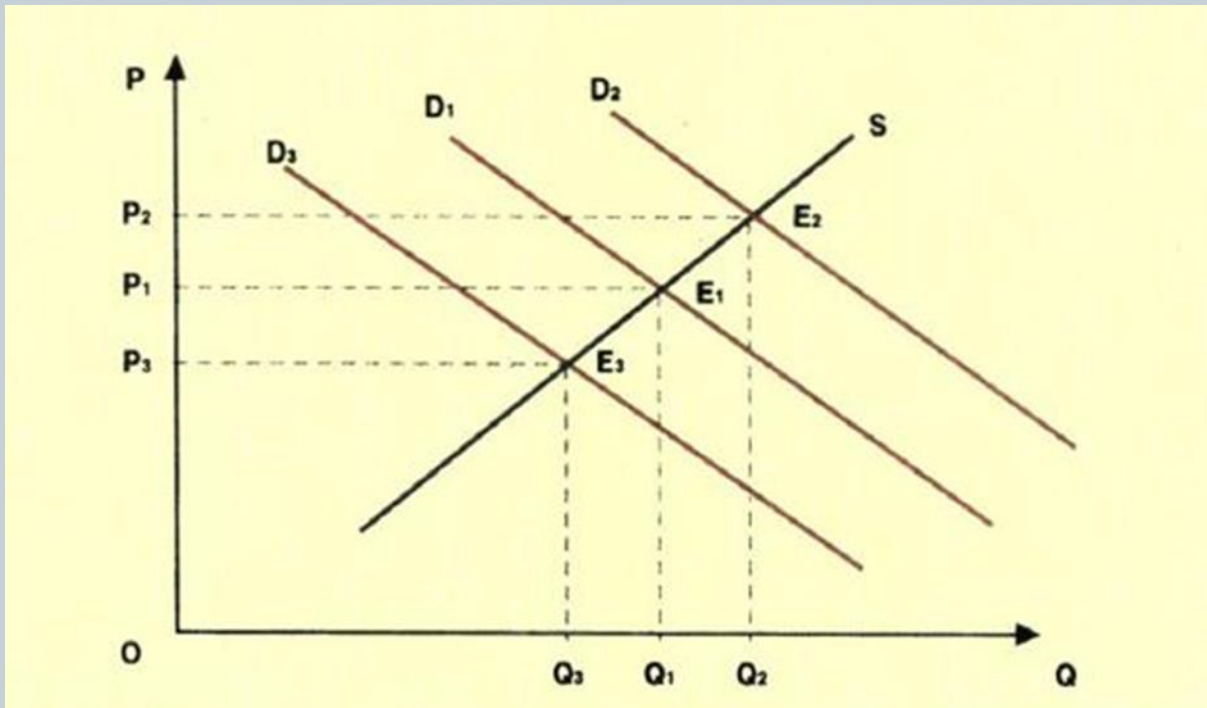
- Στο μικτό οικονομικό σύστημα, κρατική παρέμβαση στο σχηματισμό των τιμών παρατηρείται όταν:
 - το κράτος θέλει να προστατέψει τον καταναλωτή, οπότε καθορίζει ανώτατη τιμή διάθεσης του προϊόντος η οποία είναι μικρότερη της τιμής ισορροπίας (διατίμηση).
 - το κράτος θέλει να προστατέψει τον παραγωγό, οπότε καθορίζεται κατώτατη τιμή διάθεσης του προϊόντος η οποία είναι μεγαλύτερη της τιμής ισορροπίας (τιμή ασφαλείας).

Μεταβολή Ζήτησης και Τιμή Ισορροπίας

-21-

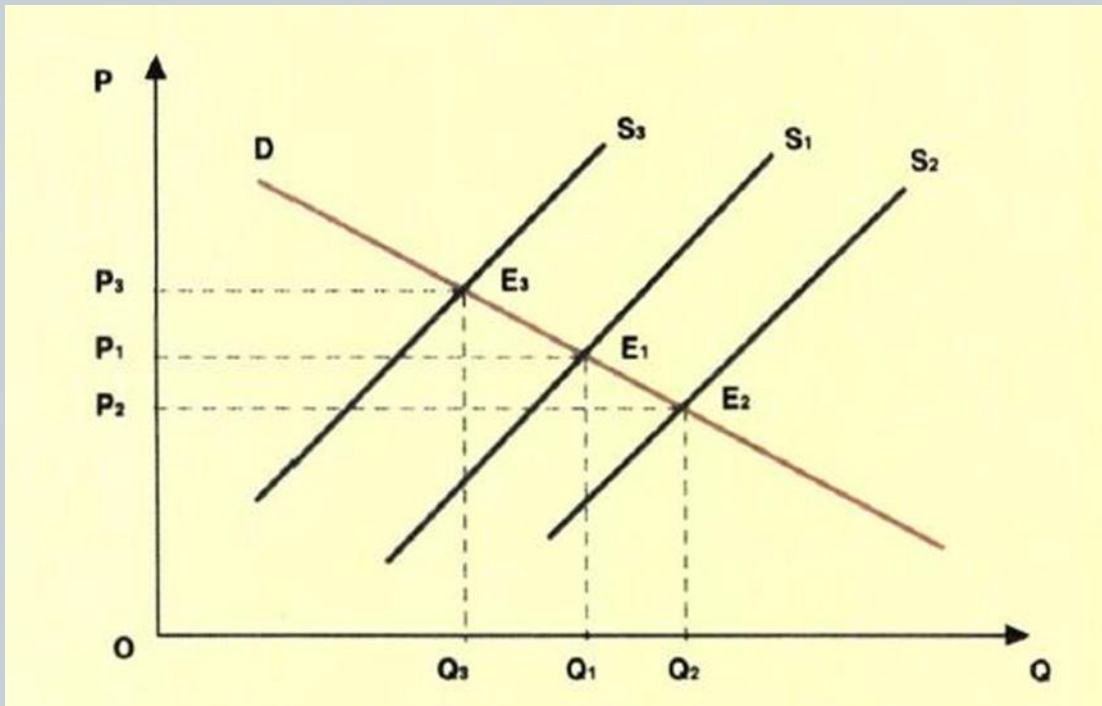
- Με σταθερή την προσφορά, όταν αυξάνεται η ζήτηση, αυξάνεται και η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας.
- Με σταθερή την προσφορά, όταν μειώνεται η ζήτηση, μειώνεται και η τιμή και η ποσότητα ισορροπίας.

Μεταβολή Προσφοράς και Τιμή Ισορροπίας

-22-

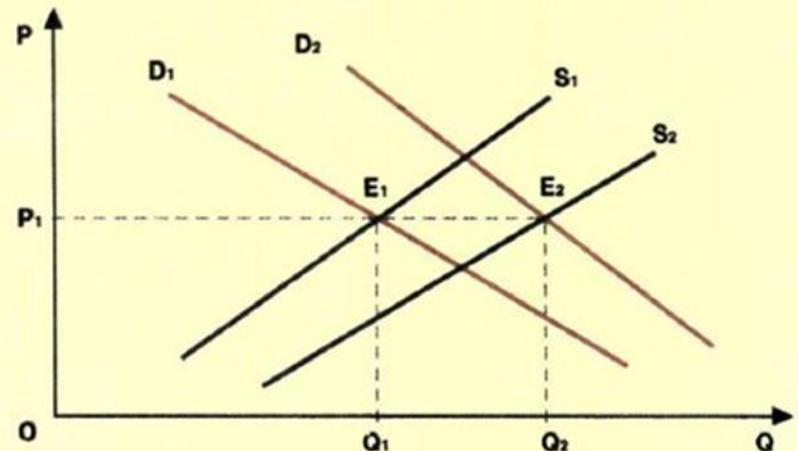
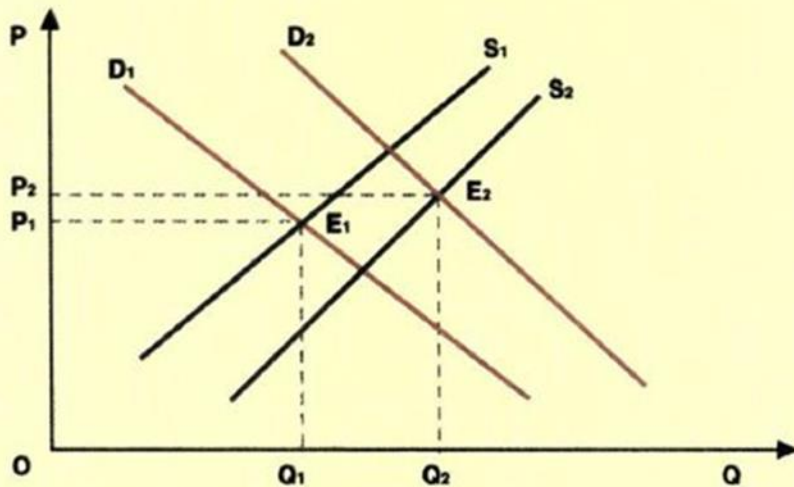
- Με σταθερή τη ζήτηση, όταν αυξάνεται η προσφορά, μειώνεται η τιμή ισορροπίας, ενώ η ποσότητα ισορροπίας αυξάνεται.
- Με σταθερή τη ζήτηση, όταν μειώνεται η προσφορά, αυξάνεται η τιμή ισορροπίας, ενώ η ποσότητα ισορροπίας μειώνεται.

Μεταβολή Ζήτησης, Μεταβολή Προσφοράς και Τιμή Ισορροπίας

-23-

- Όταν έχουμε ταυτόχρονη μεταβολή της ζήτησης και της προσφοράς μετατοπίζονται και οι δυο καμπύλες. Στην περίπτωση αυτή δεν μπορούμε να απαντήσουμε ποια θα είναι η τελική επίδραση στην τιμή και την ποσότητα ισορροπίας, εφόσον το αποτέλεσμα εξαρτάται και από το μέγεθος των αντίστοιχων μεταβολών.

Η παρουσίαση συμπληρώνει και δεν υποκαθιστά τα χορηγούμενα συγγράμματα.

